

Templomunk védőszentjei

Községünk történetének utolsó ezer évében a jelenlegi helyen mindig állt katolikus templom. Kezdetben fából, majd fehér kőből, azt követően romosan, később romjaiból újjáépítve, bővíttve, elnyerve jelenlegi formáját.

Első templomunk minden valószínűség szerint egyike volt a „tiz falu építsen egy templomot” Szent István király által kiadott törvény következtében létrejött egyházaknak, majd ez királyi kápolnává átépítve 1596-ig, a középkori község magyar lakosságának kitelepítéséig töltötte be feladatát. A templom védőszentje Szent Márton volt.

szent Márton (317[?]-397)

A középkor talán legnépszerűbb nyugati szentjének életét Sulpicius Severus (360–425) örökítette meg. Az életrajzot még Szent Márton életében írta, és 397-ben annak halálakor tette közzé.

A Római Birodalomhoz tartozó Pannóniában, pontosabban Savariában (Szombathely), egyes feltevések szerint a későbbi Pannonhalmán született 317 táján. Szülei pogányok voltak, apja légiós katona, később tribunus. Szent Márton fiatalon, 15 éves korában letette a katonai esküt.

Az evangélium tanítását komolyan véve zsoldjából a szegényeket támogatta. A legenda szerint, amikor már katonaruháján és fegyverein kívül más tulajdona nem volt, a tél kellős közepén Amiens városkapujánál szembetalálkozott egy ruhátlan koldussal, aki a mellé elhaladóktól kérte, hogy könyörüljenek rajta. Azonban mindenki csak elment mellette. Márton oldaláról leoldva kardját, köpenyét középen kettévágta, egyik felét odanyújtotta a koldusnak. A következő éjszaka Krisztussal találkozott, és látta, hogy az Úr vállát az ő köpenyének fele borítja. Majd Krisztus megszólalt: „Márton, a hittanuló nekem adta köpenyének felét.”

Márton 18 évesen megkeresztelke-

dett. A katonaságot otthagyva remetének állt, előbb Milánó közelében, majd a Genovai-öböl egy szigetén. Később felhagyott a magánnyal, és Poitiers mellett telepedett meg. A tanításra szomjas, őt követni akaró emberek kunyhókat építettek cellája köré. Eből született Ligugé híres monostora.

Később a Loire folyó partján, szemben Tours város falaival, szervezett szerzetesi közösséget. Tours városa, mikor az ottani püspök meghalt, 371-ben meghívta Mártont a tisztségbe. Életének 81. évében a Jeromos-féle martirologium szerint november 11-én halt meg 397-ben. Sirja fölé hamarosan bazilikát emeltek. Ez Európa-szerte híres zarándokhely lett.

Hazánkban is, nem utolsósorban életének magyar vonatkozása miatt, tisztelték a kereszténység kezdete óta. 996-ban Géza fejedelem a Pannónia hegyén alapított monostort Szent Márton védnöksége alá helyezte (Pannonhalmá). Később István Szent Márton és Szent György zászlaja alatt indult a lázadó Koppány ellen, s őt legyőzve somogyi birtokait a Szent Márton-monostor használatába adta, lévén a birtokadományok igazi tulajdonosa a középkor felfogása szerint maga a szent, a jelen esetben Márton.

NEPOMUKI SZENT JÁNOS

A középkori templom minden adatunk szerint a jelenlegi helyén állott. Egy 1725-ös felmérés alapján még álltak romjai. Újjáépítését 1738-ban kezdték el. 1744-ben önálló plébániája lett a községnek. Az első plébános Helmár János volt, aki 1745. december 21-én felszentelte a még épülő templomot, Nepomuki Szent János tiszteletére, aki mind a mai napig katolikus templomunk védőszentje.

Nepomuki Szent János a barokk kor kedvelt szentje volt. 1340 körül született a pilseni járás Nepomuk nevű

helységében. Születése után súlyos betegségbe esett, szülei a zöldhegyi ciszterci kolostor templomába vitték, és megfogadták, felgyógyulása esetén Isten szolgálatára szentelik. Magasabb tanulmányait a prágai egyetemen végezte. Papi működését a Teyn-templomban kezdte. Mint hitszónok csakhamar egyike lett a cseh főváros legkeresettebb papjainak. Ezek özönlötték körül szöszekét.

A király az 1379. év nagybőjtjén Jánost bizta meg a királyi kápolnában szokásos böjti beszédek elmondásával. Ekkor Johanna királyné gyóntatójául választotta. A szent vállalta a nehéz szerepet.

A király, miután úgy hitte, hogy felesége hűtlen lett hozzá, ám közvetlen bizonyítékot szerezni nem tudott, arra a gondolatra jutott, hogy gyóntató atyján keresztül kísérli meg hitvese vélt titkának felfedését. Magához hívatta tehát Nepomuki Jánost, és először ígéretet kélt, majd fenyegetésekkel próbálta őt a királynő gyónásának elárulására bírni. János ezt visszautasította. A feldühödött uralkodó tömlőbe záratta, majd kőpadra vonatta, de szentünk a gyónási titkot ekkor sem szegte meg.

Később a királyné közbenjárására megkegyelmeztek neki. Nem sokkal később a király újra elfogatta, s miután János ismételten megtagadta a gyónási titok szentségének megszegését, 1383. május 16-án az uralkodó a prágai Károly hidról a Moldvába dobatta. A monda szerint alighogy élettelen testben habokból felmerült, ragyogó fény övezte körül. Ennek láttára az emberek ezrével tódultak a folyó partjára.

Mikor 1719-ben felnyitották a sirt, a szent nyelvét ép állapotban találták. Bár a nép már közvetlen halála után szentként kezdte tisztelni, hivatalos szentté nyilvánítására csupán 1729-ben került sor.

Filipszky István